

Bestemmelse for Forskningsnemnda ved Forsvarets høgskole

Bestemmelse for Forskningsnemnda FHS

METADATA

GJELDER FOR:	Forsvaret
UTGIVER:	Sjef og rektor ved Forsvarets høgskole
SAKSBEHANDLENDE AVD.:	Forsvarets høgskole
HJEMMEL:	Fullmakt fra Forsvarsdepartementet av 2014-07-04 (Doculive 2014028417), Instruks for styret ved Forsvarets høgskole punkt 2.2 I, Instruks for rektor ved Forsvarets høgskole punkt 1.1.2 i
IKRAFTTREDELSE:	2024-10-01
FORRIGE VERSJON:	

INNHold

1 Innledning	3
1.1 FORMÅL	3
1.2 VIRKEOMRÅDE	3
2 Definisjoner	3
3 Ansvar, myndighet og roller	3
3.1 FORSVARET	3
3.2 ANDRE DRIFTSENHETER I FORSVARET	4
3.2.1 Forsvarets personell- og vernepliktssenter	4
3.3 FORSKNINGSNEMNDA VED FORSVARETS HØGSKOLE	4
3.3.1 Oppnevning og sammensetning	4
3.3.2 Forskningsnemndas arbeid	4
4 Krav til søknaden	5
5 Vurdering av søknaden	5
5.1 GENERELLE VURDERINGSKRITERIER	5
5.2 SAKSBEHANDLING AV SØKNADER	6
5.2.1 Generelt om saksbehandlingen	6
5.2.2 Avgjørelse om innsyn etter forvaltningsloven § 13 bokstav d	6
5.2.3 Særlige hensyn ved dispensasjon fra taushetsplikten	6
5.2.4 Vilkår og begrensninger	6
Ved vurderingen kan det tas hensyn til hvilke vilkår som kan sette og hvilke begrensninger som kan gis til å anvende opplysningene.	6
6 Forutsetninger for tillatelse om tilgang til opplysninger	7
6.1 GENERELLE KRAV	7
6.2 TILLEGGSKRAV TIL SØKER VED INNSYN I TAUSHETSBELAGTE OPPLYSNINGER	7
6.3 FREMSENDELSE AV SØKNAD	7
7 Sluttmelding og sletting av informasjon	7

8 Klage på vedtak	8
9 Ikrafttredelse	8

1 Innledning

1.1 Formål

Formålet med bestemmelsen er å sikre enhetlig og forsvarlig behandling av søknader om datainnsamling fra ikke-offentlige kilder i Forsvaret, intervju av ansatte i Forsvaret, spørreundersøkelser, og utlevering av opplysninger fra Forsvarets registre til forskning¹.

1.2 Virkeområde

Bestemmelsen gjelder forskningsnemndas behandling av forespørsler som angitt i pkt. 1.1.

Bestemmelsen gjelder uavhengig av om prosjektet skjer i regi av Forsvaret, herunder Forsvarsstaben, utføres av Forsvarets ansatte eller av eksterne aktører, som forskere, studenter eller andre.

Bestemmelsen gjelder ikke

- a) medarbeiderundersøkelsene i Forsvaret.
- b) Innhenting av informasjon i Forsvaret som har andre formål enn de som er nevnt i pkt. 1.1.
- c) Søknader om utlevering og bruk av opplysninger fra Forsvarets helseregister (FHR)².
- d) Vurdering om utlevering av taushetsbelagte opplysninger for forskningsprosjekter som er godkjent av Forsvarsdepartementet. I slike tilfeller må forskningsprosjektene fremlegge dokumentasjon overfor Forsvaret, som viser at forskningsprosjektet er godkjent av departementet og at taushetsplikten er opphevet i tråd med forvaltningsloven. For øvrig gjelder samme prosedyre og krav for disse prosjektene som for andre søknader til nemnda.
- e) Prosjekter som skal benytte/bruke offentlig tilgjengelig informasjon.

2 Definisjoner

I denne bestemmelsen menes med

- a) forskningsprosjekt: et prosjekt iverksatt av forskere i den hensikt å skaffe ny viten og kunnskap med tanke på en vitenskapelig publikasjon, doktorgradsavhandlinger og studentoppgaver på bachelor- og masternivå.
- b) Forskningsansvarlig: en institusjon eller annen juridisk eller fysisk person, som har det overordnede ansvaret for forskningsprosjektet (eventuelt veileder for studenter).
- c) Prosjektleder: en person (forsker eller student) med ansvar for den daglige driften av forskningsprosjektet.
- d) Personregister: registre, fortegnelser mv., der personopplysninger er lagret systematisk slik at personopplysninger om den enkelte kan finnes igjen.
- e) Registerforskning: forskning med bruk av data fra Forsvarets registre.

3 Ansvar, myndighet og roller

3.1 Forsvaret

Forsvaret kan gi forskere innsyn i taushetsbelagte opplysninger i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister.³

¹ Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven- fvl) § 13 bokstav d.

² Ifølge forskrift om Forsvarets helseregister § 1-7 skal disse sendes til og behandles av Forsvarets sanitet (FSAN). FSAN fører egen fortegnelse over søknader og avgjørelser. Denne oversikten rapporteres årlig til databehandlingsansvarlig i FD i henhold til punkt 6 i Databehandleravtalen for Forsvarets helseregister, datert 20.10.14.

³ Jf. fvl § 13 bokstav d, forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) § 8 og forskrift 16. juni 2017 nr. 779 om verneplikt og heimevernstjeneste (vernepliktsforskriften) § 9

Forsvarssjefen (FSJ) er behandlingsansvarlig for Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister⁴ og bestemmer hvem som kan autoriseres til å behandle opplysningene. FSJ kan delegere behandlingsansvaret.

3.2 Andre driftsenheter i Forsvaret

3.2.1 Forsvarets personell- og vernepliktssenter

FSJ sitt behandlingsansvar for verneplikts- og tjenesteregisteret er delegert til sjef Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS).

FPVS kan, som utøvende behandlingsansvarlig, avstå fra å utlevere registerdata dersom etterspurte opplysninger, alene eller i kobling mot andre registre, kommer i konflikt med personvernet etter personopplysningsloven. Dette gjelder uavhengig av om forskningsnemnda eller Forsvarsdepartementet har godkjent unntak fra taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13. FPVS er ansvarlig for å utarbeide databehandleravtaler ved utlevering av data i henhold til gjeldende bestemmelser.

3.3 Forskningsnemnda ved Forsvarets høyskole

3.3.1 Oppnevning og sammensetning

Medlemmer til forskningsnemnda oppnevnes av sjef FHS.

Nemnda består av fem medlemmer. Fire av medlemmene skal være faste medlemmer fra Forsvaret. Minst ett av medlemmene skal være fra FPVS. To av nemndas medlemmer skal besitte forskningskompetanse på minimum førstestilingsnivå. FHS' personvernrådgiver er fast medlem av nemnda.

Ett av nemndas medlemmer skal være student ved en av FHS utdanninger, valgt av studentene.

Leder skal velges blant nemndas medlemmer med forskningskompetanse.

Medlemmene oppnevnes for to år, med unntak av studentmedlemmet som oppnevnes for ett år. Ingen kan oppnevnes for mer enn to perioder.

3.3.2 Forskningsnemndas arbeid

Forskningsnemnda skal sørge for at saksbehandlingen er i henhold til nasjonal lovgivning, herunder forvaltningsloven § 13 og personopplysningsloven § 2 første ledd og § 8, samt §§ 9 h, 13 og 15.⁵

I enkelte tilfeller kan nemnda gjennomføre forenklet saksbehandling (se punkt 3.2.2.2). Dette innebærer at beslutning fattes av nemndas leder.

3.3.2.1 Forskningsnemndas behandling

Forskningsnemnda skal foreta en vurdering av forskningsprosjektet det er søkt om innhenting av ikke offentlige data til, herunder en vurdering av hvorvidt kravene i relevante lover og forskrifter, i tillegg til de reglene som fremgår av denne bestemmelsen, er ivaretatt.

Nemnda skal være den instansen i Forsvaret som endelig godkjenner spørreundersøkelser blant Forsvarets personell og tidspunkt for når disse kan gjennomføres.

Nemnda skal kun tillate en purring ifm. spørreundersøkelser til Forsvarts ansatte.

Ved eventuell stemmelikhet har nemndas leder dobbeltstemme.

⁴ Vernepliktsforskriften § 10 og lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger, som har inkorporert personvernforordningen (GDPR) artikkel 4 nr. 7

⁵ Bestemmelse for HR av 2023-08-15 med tilhørende veileder del L, behandling av personopplysninger i Forsvaret

3.3.2.2 Forenklet saksbehandling

Forskningsnemda kan gjennomføre forenklet saksbehandling v/nemndas leder i følgende tilfeller

- a) For studenter ved FHS og andre høyskoler som gjennomfører begrensede undersøkelser i Forsvaret som del av en bachelor- eller masteroppgave.
- b) Andre prosjekter som ikke krever omfattende vurdering.

4 Krav til søknaden

Søknad om datainnsamling og tilgang til personopplysninger skal inneholde følgende⁶:

- a) Informasjon om hvem som er forskningsansvarlig og prosjektleder. For studentprosjekter er veileder forskningsansvarlig.
- b) En kort prosjektbeskrivelse som gjør rede for prosjektets formål, problemstilling, forskningsmetoder, kilder og tidsrammer. Det skal gis en kort forskningsetisk vurdering, og det skal angis hvorvidt, og i så fall hvordan, arbeidet skal publiseres.
- c) Ved spørreundersøkelser eller intervju vedlegges spørsmål/intervjuskjema (om slikt skal benyttes) og informasjonsskriv til respondentene i tråd med retningslinjer fra Sikt⁷.
- d) Meldepliktige prosjekter skal være vurdert av personvernombud (Sikt i Forsvaret) før de sendes til forskningsnemda. Med søknaden skal innmelding og vurdering fra Sikt vedlegges.
- e) Signatur fra forskningsansvarlig og prosjektleder.
- f) Forskningsansvarlig og prosjektleders vitenskapelige stilling eller form for tilknytning til institusjonen.

For tilgang til registerdata, gjelder i tillegg følgende:

- a. opplysninger om hvilke(t) register det ønskes tilgang til
- b. en kopi av variabelliste
- c. informasjon om hvilke koblinger som skal gjøres til andre registre

5 Vurdering av søknaden

5.1 Generelle vurderingskriterier

Forsvaret skal bidra til forskning som kan gi økt kunnskap om forsvarsrelevante temaer og innen øvrige emner av stor samfunnsmessig betydning.

Ved behandling av søknader skal følgende forhold vurderes:

- a) betydningen av tilgjengeliggjøring av data fra Forsvaret som offentlig virksomhet
- b) søknaden og forskningsprosjektets formål og kvalitet
- c) hvorvidt opplysningene det søkes tilgang til, er relevante og nødvendige for gjennomføringen av prosjektet
- d) belastning for Forsvarets ansatte og virksomheten for øvrig om søknaden innvilges
- e) om innvilgelse av søknaden berører personvern og andre grunnleggende prinsipper og offentlige regler
- f) håndteringen av informasjon som er sikkerhetsgradert i henhold til sikkerhetsloven⁸ § 11.

Dersom et forskningsprosjekt krever rettsgrunnlag som legitimerer tilgang til informasjon, skal forskningsnemda i tillegg vurdere rettsgrunnlaget og begrunne avgjørelsen i saken.

Det gis normalt ikke tilgang til Forsvarets registre dersom prosjektleder er på lavere nivå enn en mastergradsstudent.

⁶ Eget søknadsskjema (BL 0592) skal benyttes.

⁷ Se [Personverntjenester for forskning \(sikt.no\)](https://sikt.no)

⁸ Lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven).

Forskningsnemnda godkjenner som hovedregel ikke forskning på bachelornivå som gjelder fysisk eller psykisk helse.

For forskning som innebærer informasjon fra eller om kadetter ved Forsvarets skoler, soldater og lavere befall, er hovedregelen at de omtalte/respondentene skal sikres full anonymitet i publikasjoner eller annet materiale som kommer ut av prosjektet.

5.2 Saksbehandling av søknader

5.2.1 Generelt om saksbehandlingen

Saksbehandlingen av søknader skal gjennomføres i henhold til reglene i forvaltningsloven § 11 a. Dersom det er mangler ved søknaden, skal forskningsnemnda gi skriftlig melding til søker om dette. Tilgangsperiode tilpasses det til enhver tid gjeldende regelverk.

Vedtak om innsyn er et enkeltvedtak, og forvaltningsloven kapittel IV til VI kommer til anvendelse.

5.2.2 Avgjørelse om innsyn etter forvaltningsloven § 13 bokstav d

Saker om innsyn etter forvaltningsloven § 13 bokstav d, kan oversendes til Rådet for taushetsplikt og forskning, før det fattes vedtak om å gi eller avslå begjæring om tilgang til opplysninger. Dette gjelder ikke saker hvor det er klart at søknaden bør innvilges eller avslås.

Det bør legges vekt på om den som opplysningene stilles til rådighet for har betryggende faglig kompetanse eller er undergitt forsvarlig faglig veiledning.

Dersom forskeren skal ta direkte kontakt med personene opplysningene angår, skal saken forelegges Rådet for taushetsplikt og forskning⁹.

Vedtak som innvilger tilgang til registerdata skal sendes i kopi til FPVS.

5.2.3 Særlige hensyn ved dispensasjon fra taushetsplikten

Når det finnes rimelig, og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser, kan Forsvaret gi opplysninger i forskningsøyemed, uten hinder av taushetsplikten¹⁰.

Forsvaret har ingen plikt til å formidle slike opplysninger.

Ved vurderingen av om det skal gis opplysninger, skal det foretas en bred helhetsvurdering.

Det skal særlig tas hensyn til:

- a) hvorvidt tilgangen kan innebære en fare for lekkasje eller misbruk som kan påvirke retten til personvern
- b) at forvaltningens tillit ikke svekkes
- c) hvem som skal motta opplysningene, herunder forutsetninger for forsvarlig håndtering av opplysningene som gis ut
- d) forskningens formål og eventuelt hvilke berettiget interesser den ivaretar
- e) om behov for tilgang er tilfredsstillende begrunnet i søknaden og om utleveringen er nødvendig og forholdsmessig

5.2.4 Vilkår og begrensninger

Ved vurderingen kan det tas hensyn til hvilke vilkår som kan sette og hvilke begrensninger som kan gis til å anvende opplysningene.

Det skal særlig vektlegges:

- a) hvilke ordninger som etableres for å sikre at de taushetsbelagte opplysningene ikke misbrukes eller spres
- b) om det medfører ubehag eller ulempe for de berørte personer eller avdelinger

⁹ Jf. forvaltningslovforskriften § 9 tredje ledd.

¹⁰ Jf. fvl. § 13 bokstav d.

- c) om Forsvaret får ekstraarbeid eller ulemper i større grad enn ønskelig

6 Forutsetninger for tillatelse om tilgang til opplysninger

6.1 Generelle krav

Søker må kunne forsikre om at opplysningene blir behandlet forsvarlig.

Stiller forskningsnemnda krav til søker, skal disse oppfylles under utføring av forskningen eller etter avsluttet prosjekt.

Som et minimum må følgende forhold være avklart før tillatelse kan gis:

- a) hvem som skal ha tilgang til opplysningene som blir gitt ut
- b) hvordan dataene skal hentes ut, og om forskningsansvarlig skal ha adgang til å henvende seg direkte til personene det gjelder. Dersom det er behov for å innhente nye eller flere opplysninger ut over det som er godkjent, må ny søknad fremsendes nemnda.
- c) ved bruk av Forsvarets registerdata som innebefatter kobling mot flere registre, skal søker fremskaffe avtaler med Statistisk sentralbyrå (SSB), som skal foreta kobling og avidentifisere informasjon før overlevering
- d) vilkår for oppbevaring og bruk
- e) konkretisering av hvilke data det skal gis tilgang til. Det skal ikke gis tilgang til noe utover det som anses nødvendig for å utføre forskningsprosjektet i henhold til tillatelsen.
- f) en avtale om tilbakelevering eller tilintetgjøring av data ved ferdigstilling av prosjektet
- g) det skal forsikres om at forskningsansvarlig og prosjektleder er ansvarlig for at informasjonen behandles i tråd med relevante lover, forskrifter og regler, samt Forsvarets krav.

6.2 Tilleggskrav til søker ved innsyn i taushetsbelagte opplysninger

Ved tillatelse om tilgang til taushetsbelagte opplysninger, kan Forsvaret kreve forhåndsgjennomgang av det skriftlige resultatet av forskningen, for å sikre anonymisering eller tilsvarende, slik at fortrolige opplysninger ikke blir avdekket.

Det skal informeres om forvaltningslovens regler om taushetsplikt og gis pålegg om taushetsplikt til den som får tilgang til opplysningene.¹³

6.3 Fremsendelse av søknad

Søknad skal sendes til sekretariatet til forskningsnemnda ved FHS.

Ved spørreundersøkelser eller intervju skal søkeren kontakte avdelinger som omfattes av forskningsprosjektets undersøkelsesområde, slik at de kan uttale seg om søknaden før nemnda fatter et vedtak.

Skriftlig samtykke fra avdelingen(e) skal vedlegges søknaden.

Om forskningsnemnda gir sin godkjenning til gjennomføring av slik undersøkelse, skal søker informere berørte avdelinger om vedtaket i saken.

7 Sluttmelding og sletting av informasjon

Tillatelse om innhenting av data i og om Forsvaret til forskningsformål, skal inneholde krav om innsending av sluttmelding når forskningsprosjektet er avsluttet.

Kopi av rapporter og andre produkter som følge av prosjektet, skal også vedlegges.

Prosjektleder er ansvarlig for å sende sluttmelding til FHS.

Alle personopplysninger og andre ikke-offentlige data som er utlevert fra Forsvaret, skal slettes etter bruk.

¹³ Jf. fvl § 13 bokstav c og bokstav e

8 Klage på vedtak

Nemndas vedtak kan påklages¹².

Klagen fremsendes til FHS for undersøkelser. FHS videresender klagen til Forsvarsdepartementet ved Avdeling for kompetanse og felles juridiske tjenester, som utgjør klageinstansen.¹³

9 Ikrafttredelse

Bestemmelsen trer i kraft [2024-10-01].

¹² Jf. fvl § 28.

¹³ Jf. fvl § 33